

Kainuun kärkitoimialat maakuntaohjelmassa 2018 - 2021

Maakuntahallitus 19.6.2017

Jouni Ponnikas

Kainuun liitto

Yleistavoitteet

- Kainuun matkailun kasvu kotimaan ja kansainvälisillä markkinoilla
- Matkailupalvelujen tarjonnan uudistaminen matkailun kysynnän muutoksia ennakoiden
- Kainuun saavutettavuuden parantaminen. Julkisten kulkuvälineiden liikennöinnin, matkaketjujen toimivuuden ja rajanylityksen sujuvuuden kehittäminen matkailijoita palveleviksi. Viestinnällisesti mielikuvan luominen saavutettavasta maakunnasta.
- Matkailun markkinoinnin, erityisesti kansainvälisen markkinoinnin volyymin kasvattaminen, digitaalisuuden mahdollisuuksia innovatiivisesti hyödyntäen
- Matkailuyritysten sekä matkailupalvelujen osaamisen vahvistaminen sekä ammattitaitoisen työvoiman saatavuuden turvaaminen
- Maantieteellisten, hallinnollisten ja toimialarajojen ylittäminen kasvussa ja uudistumisessa
- Yhteistyön lisääminen matkailutoimijoiden välillä erityisesti markkinoinnissa
- Uusien investointien saaminen matkailun palveluinfraan ja majoitustarjontaan. Jatkuva tarjonnan uudistuminen ylläpitämään kiinnostusta ja uusia markkinoita

Tilannekuva

- Menossa lähes kaikkien prosessien ja palvelujen, digitalisoituminen. Digitalisaatio ulottuu kaikille toimialoille ja sen hyödyntämistä kaikilla toimialoilla pitää Kainuussa tukea. Teknolohiateollisuus on toimialana digitalisaation ytimessä.
- Teknolohiateollisuuden ytimen Kainuussa muodostostavat ICT ja elektroniikka-ala sekä metalliala.
- Pilvipalvelut ja konosalipalvelut - kasvava tietoteollisuuden ala. Eniten sektorilla työllistää edelleenkin tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus, mutta suurin kasvu on odotettavissa tietopalvelutoiminnassa (datakeskuslaitetilojen rakentaminen ja huolto, kapasiteettipalvelut, pilvipalvelut, viestintä ja yhteyspalvelut), ohjelmistoissa (sähköiset palvelut eri aloilla, peliteollisuus, valvonta ja mittaaminen, 3D-tulostus, robotit), konsultoinnissa ja siihen liittyvissä toiminnoissa (eri toimialojen prosessien digitalisointi).
- Metalliteollisuus on kasvanut Kainuussa pari viime vuotta rajusti: alan kasvua pitää edelleen tukea ja erityisesti osaavan työvoiman saanti Kainuuseen varmistaa.
- Peliala on yksi osa Kainuun erityisosaamisala, jonka kehitystä KAMKn pelialan koulutus tukee alalle syntyy merkittävästi uusia yrityksiä Kainuuseen. Pelialan yritysten syntymistä Kainuuseen ja pysymistä Kainuussa lisätään.

Yleistavoitteet

- Osaavan työvoiman saannin turvaaminen
- Uusien yritysten ja kasvuyritysten määrän lisääminen ja niiden kasvun edellytysten parantaminen
- Kainuuseen houkutellaan uusia datakeskuksia, kehitetään olemassa olevia sekä luodaan datakeskusten ympärille toimivat liiketoimintaekosysteemit, tutkimusta, koulutusta sekä uusia yrityksiä

Biotalous painotukset Kainuun maakuntaohjelmaan 2018- 2021

Kainuun liitto

- Uusi biotalouden toimialajako maakuntaohjelmaan:
  1. Metsäbiotalous (wood & non-wood)
  2. Uusiutuva energia
  3. Ruoka ja sininen biotalous
  4. Luontomatkailu ja luontoperustaiset hyvinvointipalvelut
- Kaikkia toimialoja läpileikkaavat teemat: **kiertotalous (rooli kasvaa mm. hallituksen kärkihankkeena); digitalisaatio, kansainvälistyminen (kasvu ja vienti), kestäväkehitys (luonnonvarojen ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja ekonomisesti kestävä käyttö)**

KAINUUN BIOTALOUS MAAKUNTAOHJELMASSA 2018 - 2021

Biotalouden osa-alueiden yhteiset tavoitteet

Yleistavoitteet

- Lisää investointeja, raaka-aineiden jalostusta & kainuulaisia korkean jalostusasteen tuotteita ja palveluja
- Maatilojen kannattavuus & metsien tuoma aluetaloushyöty paranevat
- Pois fossiilitaloudesta: tuotantoprosesseja ilman fossiilisia raaka-aineita

Erityistavoitteet

- Työpaikat
- Investoinnit
- Metsäpotentiaali käyttöön
- Maatalous säilyy ja vahvistuu

Strategiset toimenpiteet

Kainuun biotalouden osa-alueet ja niiden kehittämistavoitteet

1. Metsäbiotalous (wood & non-wood)
2. Uusiutuva energia
3. Ruoka ja sininen biotalous
4. Luontomatkailu ja luontoperustaiset hyvinvointipalvelut

Yleistavoitteet

- Raaka-aineiden jalostus Kainuussa lisääntyy; tuotteiden ja palvelujen jalostusaste nousee ja vienti kasvaa
- Kainuulaisten maatilojen toiminnan kannattavuus paranee
- Maakuntaan saadaan teollisia investointeja
- Osaavan työvoiman saannin turvaaminen
- Tuetaan ja kehitetään olemassa olevien yritysten toimintaa niin, että ne kykenevät entistä paremmin vastaamaan biotalouden tuomiin uusiin mahdollisuuksiin
- Luodaan tuloksellisia biotalouden toimintaympäristöjä (liiketoiminnan ekosysteemejä), joissa paikalliset yritykset, tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot sekä julkisen hallinnon organisaatiot tekevät tiiviistä yhteistyötä. Tuotannossa toteutuvat teollisen symbioosin ja kiertotalouden periaatteet, joiden mukaan teollisen tuotannon sivuvirrat käytetään toisen tuotannon raaka-aineina ja innovoidaan niihin liittyviä uusia käyttömuotoja (tuotteita ja palveluita). Lisätään uusiutuvien raaka-aineiden kaskadikäyttöä eli etsitään ja löydetään uusia käyttömuotoja raaka-aineilla ennen niiden loppukäyttöä esim. energian tuotantoon.

- Aluetaloudellista lisäarvoa tuottavia biotalouden **liiketoimintaekosysteemejä** (yritykset, tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot sekä julkisen hallinnon organisaatiot tekevät tiiviistä yhteistyötä) kehitetään kehittämällä Kainuuseen **veturiyrityksiä / toimialavetureita** ja niiden ympärille yhteistyötä
- **Esimerkkejä veturiyrityksistä / toimialavetureista:**
- **St1 Biofuels Oy (Kajaani Renforsin ranta) + muu Renforsin rannan teollisuusalue**
- **Kantolan puutuoteteollisuusklusteri, Kuhmo**
- **Puurakentaminen:** esim. Kainuun uusi sairaala, Vuokatin Itä-rinne, hirsirakentaminen; Tuupalan puukoulu (Kainuulaisesta puukoulusta biotalouden, terveellisen rakentamisen, lähiruoan, modernin digitaalisen oppimisympäristön toimintakonsepti koulutusvientiin)
- **Kainuun biotuotetehdasinvestointi: KaiCell Fibers Oy** biotuotetehdas ja tehtaan ympärille liiketoimintaekosysteemi (Bio Future Factory) Paltamoon
- **Hossa:** Luontomatkailu ja vihreähoiva (ekosysteemipalvelujen tuottamia kulttuuripalveluita, joiden taloudellista arvoa tai vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin ei tunneta vielä likikään riittävästi) Ekosysteemejä tutkimalla uusia biotalouden tuotteita ja palveluja
- **Kainuun luonnontuotealan kehittämiskeskus** (marjamasterpalan)
- **Sininen biotalous** (Kainuun vesistöt, virkistyskäyttö, kalatalous; LUKE Paltamo)

Yleistavoitteet

- Tehdään Kainuun kaivannaisalasta kansainväliset kriteerit täyttävä teollinen klusteri, jossa yhdistyy kaivannaistoiminnan yritystoiminta sekä tutkimus, kehittäminen ja innovointi koordinoituksi alan kehittämistoiminnaksi sekä kaivosteollisuuden palveluyritysten verkottuminen ja osaamisvienti.
- Varmistetaan alan koulutetun työvoiman saatavuus Kainuussa.
- Kaivannaisteollisuudessa hyödynnettävissä olevia Kainuun avainteknologioita kehitetään kansainvälisen tason huippuosaamiseksi ja vientituotteiksi. Näitä avainteknologioita ovat esim. kaivannaisvesien ja -jätteiden hallinta ja siihen liittyvät monitorointiteknologiat tai peli- ja simulaattoriteknologiat. Kainuussa luodaan uusia tuotteita kaivannaisteollisuuden sivuvirroista kiertotalouden periaatteiden mukaisesti.
- Turvataan olemassa olevien kaivosten toiminnan jatkuvuus sekä käynnistymässä olevien kaivos Hankkeiden tuotannon käynnistyminen. Vain näin voidaan varmistaa alan liikevaihdon ja työpaikkamäärän kasvu.

KAINUUN ÄLYKKÄÄN ERIKOISTUMISEN PAINOTUKSET

TEKNOLOGIA- TEOLLISUUDEN INNOVAATIOT:

1. MITTAUSTEK-
NIKKA
2. PELIT,
SIMULAATTORIT
ROBOTIT
3. METALLI-
TEOLLISUUS
4. DATA-
KESKUSTOIMINTA
& -EKOSYSTEEMIT

LUONNONVARA- ALAN INNOVAATIOT:

1. LUONNONVARA-
TEOLLISUUDEN
PROSESSI- JA
YMPÄRISTÖMONI-
TOROINTI
2. BIOTALOUS
  - Metsäbiotalous
(wood ja non-
wood)
  - Sininen
biotalous

TERVEYS JA HYVINVOINTI- INNOVAATIOT:

- AKTIVITEETTI-
MATKAILU
- RAVITSEMUS-,
TERVEYS-,
LIIKUNTA- JA
URHEILU

LÄPILEIKKAAVAT TEEMAT JA TAVOITTEET:

1. ÄLYKKÄÄN ERIKOISTUMISEN OSAAMISALOJEN RISTIKKÄINEN
HYÖDYNTÄMINEN

2. KIERTOTALOUDEN UUDET RATKAISUT JA SOVELLUKSET

3. INVESTOINTEJA, YRITYKSIÄ, OSAAMISTA JA TEKNOLOGIAA ALUEELLE,
VIENNIN JALOSTUSASTEEN JA VOLYYMIN KASVATTAMINEN

KAINUUN ÄLYKKÄÄN ERIKOISTUMISEN VALINNAT 2018 - 2021

- Kainuun älykkään erikoistumisen kärjiksi valitut toimialat ovat
  - 1) Teknologia-teollisuuden innovaatioissa keskitytään A) mittaustekniikkaan, B) peli- , simulaattoritekniikkaan sekä robotisaatioon, C) metalliteollisuuden innovaatioihin sekä D) data-keskustoimintaan ja data-keskusekosysteemeihin
  - 2) luonnonvara-alassa keskitytään luonnonvara-teollisuuden, kuten kaivostoiminnan ja biotalouden, prosessi- ja ympäristömonitorointiin sekä metsäbiotalouden ja sinisen biotalouden innovaatioiden kehittämiseen
  - 3) Terveys- ja hyvinvointiteemassa keskitytään aktiviteettimatkailun sekä ravitsemus-, terveys-, liikunta- ja urheiluinnovaatioihin

KAINUUN ÄLYKKÄÄN ERIKOISTUMISEN 2014 – 2017-LÄPILEIKKAAVAT TEEMAT

- Läpileikkaavat teemat ja tavoitteet:
  - 1) Älykkään erikoistumisen osaamisalojen ristikkäinen hyödyntäminen esim. mittaustekniikan innovaatioita kehitetään ja hyödynnetään puutuoteteollisuudessa tai biotuotetehtaissa.
  - 2) Kiertotalouden uudet ratkaisut ja sovellukset
  - 3) Investointien, yritysten, osaamisen ja teknologian saaminen alueelle sekä Kainuun viennin jalostusasteen ja volyymin kasvattaminen.
- Läpileikkaavia teemoja tavoitellaan kaikkien älykkään erikoistumisen painopisteiden toteuttamisessa

KIITOS!